

LBRIS

We know
books

Solomon Northup

12 ANI DE SCLAVIE

POVESTEA LUI SOLOMON NORTHUP

Capitolul 1

INTRODUCERE – OBÂRȘIA – FAMILIA NORTHUP – NAȘTEREA ȘI PĂRINȚII –
MINTUS NORTHUP – CĂSĂTORIA CU ANNE NORTHUP – DECIZII BUNE –
CANALUL CHAMPLAIN – EXCURSIA CU PLUTELE ÎN CANADA – AGRICULTURA
– VIOARA – BUCĂTĂRIA – MUTAREA ÎN SARATOGA – PARKER ȘI PERRY –
SCLAVI ȘI SCLAVIE – COPII – ÎNCEPUTUL NECAZURILOR

Intrucât m-am născut om liber, și vreme de peste treizeci de ani m-am bucurat de binecuvântările libertății într-un Stat liber, și pentru că după aceea am fost răpit și vândut în sclavie, unde am rămas, până ce, din fericire, am fost salvat în luna ianuarie a anului 1853, după o robie de doisprezece ani, mi s-a sugerat că o relatare a vieții și peripețiilor mele n-ar fi neinteresantă pentru public.

După ce mi-am recăpătat libertatea, mi-a fost imposibil să nu observ interesul sporit în Statele din Nord față de subiectul Sclaviei. Opere de ficțiune care susțineau că i-ar fi zugrăvit trăsăturile în toate aspectele, fie ele plăcute sau respingătoare, au circulat într-o măsură fără precedent și, după cum am înțeles, au creat un subiect fertil pentru comentarii și discuții.

Eu pot vorbi despre Sclavie doar în măsura propriilor mele observații – doar în măsura în care am cunoscut-o și simțit-o pe propria mea piele. Scopul meu este de a oferi o relatare imparțială și sinceră a faptelor: de a-mi repeta povestea vieții, fără exagerări, lăsându-i pe alții să decidă dacă până și paginile de ficțiune prezintă imaginea unei nedreptăți mai crude sau a unei robii mai brutale.

UPDIS

We know

Din câte am putut stabili, strămoșii mei din partea tatei au fost sclavi în statul Rhode Island. Ei aparțineau unei familii pe nume Northup, iar un membru al acelei familii, mutându-se în statul New York, s-a stabilit în Hoosic, comitatul Rensselaer, luându-l cu el și pe tatăl meu, Mintus Northup. După moartea acelui gentleman, care a avut loc cu vreo cincizeci de ani în urmă, tata a devenit om liber, fiind dezrobitor potrivit unei prevederi testamentare.

Henry B. Northup, Esq. din Sandy Hill, un distins avocat și omul căruia, grație Providenței, îi sunt îndatorat pentru actuala mea libertate și întoarcerea la soția și copiii mei, este o rudă a familiei pe care au servit-o strămoșii mei și de la care au preluat numele pe care-l port eu însumi. Acestui fapt îi poate fi atribuit interesul stăruitor pe care mi l-a purtat.

La câțva timp după ce a fost eliberat, tatăl meu s-a mutat în orașul Minerva din comitatul Essex, statul New York, unde eu am văzut lumina zilei în luna iulie a anului 1808. Nu am însă de unde să știu exact cât timp a rămas el în locul acela. A plecat apoi în Granville, comitatul Washington, în apropiere de locul numit Slyborough, unde a muncit câțiva ani la ferma lui Clark Northup, de asemenea o rudă a vechiului său stăpân; de acolo, a trecut la ferma Alden, din Moss Street, aflată nu departe spre nord de satul Sandy Hill; iar de acolo a plecat mai departe, la ferma pe care o deține în prezent Russell Pratt, situată pe drumul care duce de la Fort Edward la Argyle, unde a rămas până la moartea sa, în a douăzeci și doua zi a lunii noiembrie 1829. A lăsat în urma sa o văduvă și doi copii – pe mine și pe Joseph, fratele meu mai mare, care trăiește în prezent în comitatul Oswego, lângă orașul cu același nume; mama a murit în timpul captivității mele.

Deși s-a născut sclav și a muncit în condițiile nefavorabile la care este supusă nefericita mea rasă, tata a fost un om respectat pentru hărnicia și integritatea lui, așa cum sunt gata să depună mărturie mulți dintre cei care l-au cunoscut bine și care mai sunt în viață. El și-a văzut liniștit toată viața de îndeletnicirile agricole, fără să caute vreodată să se angajeze ca servitor, slujbe mai dezonorante ce par să fie special destinate fiilor Africii. Pe lângă faptul că ne-a oferit o educație care o depășea pe cea acordată de

obicei copiilor de condiția noastră, el a dobândit, prin sânguință și cumpătare, o situație materială care i-a permis dreptul la sufragiu. Obişnuia să ne povestească despre începuturile vieții lui și, deși a nutrit mereu cele mai calde sentimente de bunătate, ba chiar și de afecțiune, față de familia în casa căreia fusese sclav, el a înțeles ce însemna sistemul Sclaviei și ne vorbea cu tristețe despre degradarea rasei sale. A încercat să ne insufle sentimentul moralității și ne-a învățat să ne punem încrederea și credința în Domnul Dumnezeu, care-Și privește toate creațiile la fel, fie ele cele mai umile sau cele mai mândre. De câte ori nu mi-am amintit mai târziu sfaturile lui părintești, în timp ce zăceam întins într-o colibă² de sclavi, în ținutul îndepărtat și nesănătos al statului Louisiana, suferind de pe urma rănilor nemeritate pe care mi le făcuse un stăpân neomenos și tânjind doar la mormântul care-l înghițise pe tata, care să mă apere de biciul opresorului. În curtea bisericii din Sandy Hill, o piatră modestă marchează locul unde se odihnește el, după ce și-a îndeplinit cu cinste îndatoririle ce revin clasei umile în care Domnul i-a hărăzit să trăiască.

Până atunci muncisem în principal alături de tata la fermă. Orele libere care-mi erau îngăduite le petreceam de obicei fie citind, fie cântând la vioară – o plăcere care a fost cea mai mare pasiune a tinereții mele. Mi-a fost, mai târziu, și o sursă de consolare, prilejuindu-le momente de desfătare oamenilor simpli printre care mă azvârlise soarta și abătându-mi gândurile, preț de câteva ore, de la contemplarea dureroasă a propriului meu destin.

În ziua de Crăciun a anului 1829 m-am însurat cu Anne Hampton, o fată de culoare care trăia pe atunci în vecinătatea noastră. Ceremonia a fost oficiată în Fort Edward de către Timothy Eddy, Esq., magistrat, care a rămas și în prezent cetățean de vază al orașului. Anne locuise mulți ani în Sandy Hill la domnul Baird, proprietarul restaurantului „Vulturul”, apoi în familia reverendului Alexander Proudfit din Salem. Acest domn a prezidat, mulți ani,

² Traducerea mai corectă ar fi „baracă”, dar în toată cartea s-a folosit termenul încetățenit în limba română prin romanul *Coliba unchiului Tom* (n. trad.).

societatea prezbiteriană din așezarea respectivă și era renumit pentru erudiție și cucernicie. Anne continuă să-și amintească plină de recunoștință bunătatea excepțională și sfaturile excelente ale acelui bărbat minunat. Ea nu-și poate stabili linia exactă a descendenței, dar prin venele ei curge sângele a trei rase. Este greu de precizat dacă predomină cea roșie, cea albă sau cea neagră. Dar combinația lor, care a stat la originea ei, i-a dăruit un chip aparte și în același timp plăcut, așa cum rareori se poate vedea. Deși aduce oarecum cu progenitura unui alb și a unei mulatre, nu poate fi totuși definită în mod exact ca aparținând acestei clase din care, am omis să menționez, a făcut parte mama mea.

Eu tocmai trecusem pragul majoratului, împlinind vârsta de douăzeci și unu de ani în luna iulie a aceluiași an. Lipsit de sfaturile și de ajutorul tatei, cu o soție care depindea de mine pentru subzistență, am decis să intru în afaceri și, ignorând obstacolul culorii pielii și conștientizarea statutului meu umil, mi-am permis luxul să visez la un viitor mai bun, gândindu-mă că o căsuță modestă înconjurată de câțiva acri de teren ar fi trebuit să-mi răsplătească truda și să-mi asigure mijloacele necesare obținerii fericirii și confortului.

De când ne-am căsătorit și până în prezent, iubirea pe care am purtat-o soției mele a fost sinceră și neclintită, și doar aceia care au simțit blândețea luminoasă pe care un tată o revarsă către odrasla sa îmi pot aprecia afecțiunea pentru copiii care ni s-au născut de atunci. Consider că se cuvine și că trebuie să menționez aceste lucruri pentru ca aceia care vor citi paginile ce urmează să poată înțelege amărăciunea suferințelor pe care am fost sortit să le îndur.

Imediat după căsătorie, am început să ne ocupăm de gospodărirea vechii clădiri galbene care se afla pe atunci în capătul satului Fort Edward, și care între timp a fost transformată într-un conac modern, fiind locuită în ultima vreme de căpitanul Lathrop. Este cunoscută ca Fort House. În clădirea aceasta s-au ținut uneori ședințele tribunalului după organizarea comitatului. Ea a fost de asemenea ocupată de Burgoyne în anul 1777, fiind situată în apropierea fortului vechi de pe malul stâng al râului Hudson.

În timpul iernii am fost angajat împreună cu alții la repararea canalului Champlain, în secțiunea al cărei superintendent era

William Van Nortwick. David McEachron a fost șeful direct al celor alături de care am muncit. Din economiile făcute din leafa mea până la deschiderea canalului, în primăvară, am putut să cumpăr o pereche de cai și alte lucruri necesare în domeniul navigației.

După ce am angajat câțiva lucrători destoinici care să mă ajute, am încheiat contracte pentru transportarea de plute mari din chereștea de la lacul Champlain la Troy. Dyer Beckwith și domnul Bartemy din Whitehall m-au însoțit în câteva asemenea drumuri. În timpul sezonului de navigație pe canal, m-am familiarizat cu arta și tainele plutăriei – cunoștințe care mi-au permis mai târziu să-i aduc unui stăpân vrednic de laudă servicii profitabile și să-i uluiesc pe tăietorii de lemne săraci cu duhul de pe țărmurile plantației Bayou Boeuf.

Într-una dintre călătoriile mele spre lacul Champlain, am fost convins să fac o vizită în Canada. Ajuns în Montreal, am vizitat catedrala și alte locuri de interes din orașul acela, după care mi-am urmat excursia către Kingston și alte localități, acumulând cunoștințe care mi-au slujit ulterior, așa cum se va vedea spre sfârșitul acestei istorisiri.

După ce am terminat contractele pe canal în mod satisfăcător pentru mine și pentru beneficiari, nedorind să rămân cu brațele încrucișate, acum, când navigația pe canal fusese iarăși suspendată, am semnat un alt contract cu Medad Gunn, pentru tăierea unei mari cantități de lemne. Aceasta a fost activitatea mea în iarna 1831-1832.

Odată cu revenirea primăverii, Anne și cu mine am definitivat planul preluării unei ferme din vecinătate. Eu fusesem obișnuit de la vârsta cea mai fragedă cu muncile agricole, și era o ocupație pe gustul meu. De aceea am intrat în discuții pentru o parte din vechea fermă Alden, unde locuise anterior tatăl meu. Cu o vacă, un porc și o pereche de boi frumoși de jug pe care-i cumpărasem recent de la Lewis Brown, din Hartford, ca și alte bunuri personale și obiecte, am pornit spre noua noastră casă din Kingsbury. În anul acela am plantat douăzeci și cinci de acri cu porumb, am însămânțat câmpuri întinse cu ovăz și am început să lucrez pământul atât cât mi-o

URDIS We know

îngăduiau mijloacele de care dispuneam. Anne se ocupa de corvezile gospodăriei, în timp ce eu trudeam sârguincios pe câmp.

Am locuit acolo până în 1834. În timpul iernii am fost solicitat de numeroase ori să cânt la vioară. Ori de câte ori tinerii se adunau ca să danseze, eu eram nelipsit. Vioara mea devenise bine cunoscută în toate satele din jur. La rândul ei, Anne căpătase o oarecare faimă ca bucătăreasă în decursul perioadei îndelungate pe care o petrecuse la Taverna „Vulturul” și de aceea, în timpul proceselor de la tribunal și la ocaziile publice, era angajată, pe un salariu bun, în bucătăria de la Sherrill's Coffee House.

După aceste servicii ocazionale ne întorceam întotdeauna acasă cu bani frumoși, astfel încât, cântând la vioară, gătind și lucrând pământul, am ajuns în scurt timp să strângem destul, ba chiar să ducem o viață fericită și prosperă. Poate că ar fi fost mai bine pentru noi dacă am fi rămas la ferma Kingsbury, dar a sosit clipa când a trebuit să întreprindem următorul pas către destinul crud care mă aștepta.

În martie 1834, ne-am mutat în Saratoga Springs, într-o casă care-i aparținea lui Daniel O'Brien, pe latura nordică a străzii Washington. Pe atunci, Isaac Taylor deținea în capătul nordic al lui Broadway o pensiune mare, cunoscută drept Washington Hall. El m-a angajat ca vizitiu la trăsură și în slujba aceea am lucrat timp de doi ani. După aceea am avut angajamente în general în sezonul balnear, la fel ca și Anne, în hotelul United States și alte localuri din oraș. În timpul iernii m-am bizuit pe vioară, dar am contribuit și cu multe zile de trudă grea la construirea căii ferate dintre Troy și Saratoga.

În Saratoga obișnuiam să cumpăr articolele necesare familiei mele din magazinele domnilor Cephas Parker și William Perry, doi domni față de care, pentru multele lor acte de bunătate, am nutrit sentimente de mare considerație. Acela a fost motivul pentru care, doisprezece ani mai târziu, am ales să le expediez scrisoarea care va fi reprodusă mai târziu și care, în mâinile domnului Northup, a reprezentat mijlocul norocoasei mele salvări.

Pe când locuiam în hotelul United States, am întâlnit frecvent sclavi care-și însoțiseră stăpânii din Sud. Erau întotdeauna bine îmbrăcați și îngrijiți, ducând aparent o viață ușoară, părând afectați

dor de puține dintre obișnuitele necazuri. De multe ori au intrat în conversație cu mine pe tema Sclaviei și aproape de fiecare dată am descoperit că nutreau o dorință secretă de libertate. Unii și-au exprimat setea fierbinte de evadare și m-au consultat cu privire la cele mai bune metode prin care se puteau elibera. În toate cazurile însă teama de represalii, care ar fi urmat cu certitudine după recapturare și întoarcerea la stăpâni, s-a dovedit suficientă pentru a-i împiedica să încerce. Întrucât toată viața respirasem aerul liber al Nordului și eram conștient că nutream aceleași sentimente și afecțiuni care-și găsesc locul în inima omului alb; mai mult încă, conștient de o inteligență egală cu a multor oameni din rândul celor cu o piele mai deschisă la culoare, eram prea ignorant, sau poate prea independent, pentru a concepe cum putea cineva să fie mulțumit să trăiască în starea cumplită de sclavie. Nu puteam pricepe justiția acelei legi, sau religii, care susține sau recunoaște principiul Sclaviei și niciodată, sunt mândru s-o spun, n-am șovăit să sfătuiesc pe oricine care mi s-a adresat să profite de ocazia care i s-ar fi ivit și să năzuiască la libertate.

Am locuit în Saratoga până în primăvara anului 1841. Așteptările promițătoare care ne ispitiseră, cu șapte ani în urmă, să părăsim ferma noastră liniștită de pe malul estic al Hudsonului nu se împliniseră. Deși trăiserăm mereu în condiții confortabile, nu prosperaserăm. Societatea și relațiile din această stațiune faimoasă în toată lumea nu erau indicate pentru a păstra obiceiurile simple din industrie și economie cu care fusesem eu obișnuit, ba chiar, dimpotrivă, le înlocuiseră cu altele, care tindeau spre ineficiență și extravaganta.

La momentul acela eram părinții a trei copii: Elizabeth, Margaret și Alonzo. Fata cea mai mare avea zece ani, Margaret era cu doi ani mai mică, iar Alonzo abia împlinise cinci primăveri. Ei ne umpleau locuința de bucurie. Glăscioarele lor tinere ne mângăiau auzul. Multe visuri frumoase am clădit împreună cu mama lor pentru micuții nevinovați. Când nu munceam, mă plimbam cu ei, îmbrăcați în veșmintele cele mai bune, pe străzile și prin crângurile din Saratoga. Prezența lor era o încântare pentru mine și-i strângeam la piept cu tot atâta dragoste și căldură de parcă pielea lor întunecată ar fi fost albă ca neaua.

LIBERIS We know

Până la momentul acela, istoria vieții mele nu prezenta nimic ieșit din comun – nimic altceva decât obișnuitele speranțe, iubiri și strădanii ale unui om de culoare banal, care înainta modest prin lume. Am ajuns însă apoi la o cotitură în existența mea; am ajuns în pragul unei nedreptăți, tristeți și disperări de nedescris. Intram în umbra norului, în negura deasă în care aveam să dispar în scurtă vreme, pentru a fi ascuns de ochii semenilor mei și lipsit pentru mulți ani grei de lumina dulce a libertății.

Capitolul II

CEI DOI STRĂINI – COMPANIA CIRCULUI – PLECAREA DIN SARATOGA –
VENTRILOCI ȘI SCAMATORI – CĂLĂTORIA SPRE NEW YORK – ACTELE DE OM
LIBER – BROWN ȘI HAMILTON – GRABA DE A AJUNGE LA CIRC – SOSIREA ÎN
WASHINGTON – FUNERALIILE LUI HARRISON – ÎMBOLNĂVIREA NEAȘTEPTATĂ
– CHINUL SETEI – LUMINA ÎNDEPĂRTATĂ – PIERDEREA CUNOȘTINȚEI –
LANȚURI ȘI ÎNTUNERIC

Într-o dimineață, spre sfârșitul lunii martie 1841, neavând la momentul respectiv niciun angajament anume, mă plimbam prin Saratoga Springs, întrebându-mă unde aş putea obține o slujbă până la începerea animatului sezon balnear. Ca de obicei, Anne plecase în Sandy Hill, la treizeci de kilometri distanță, pentru a se ocupa de bucătăria de la Sherrill's Coffee House pe durata ședințelor tribunalului. Elizabeth, cred, o însoțea. Margaret și Alonzo erau cu mătușa lor în Saratoga.

Pe colțul dintre strada Congress și Broadway, lângă taverna ținută pe atunci și, din câte știu, și în ziua de azi, de domnul Moon, m-am întâlnit cu doi gentlemen cu aspect respectabil, ambii fiindu-mi necunoscuți. Am impresia că mi-au fost prezentați de una dintre cunoștințele mele, dar pe care zadarnic am încercat să mi-o reamintesc, cu precizarea că eram un violonist virtuoz.

În tot cazul, cei doi au deschis imediat acest subiect, punând numeroase întrebări cu privire la iscusința mea. Răspunsurile mele fiind aparent satisfăcătoare, mi-au propus să mă angajeze pentru o perioadă scurtă, afirmând în același timp că eram exact persoana de care aveau nevoie în afacerea lor. Numele lor, pe care mi le-au spus ulterior, erau Merrill Brown și Abram Hamilton, deși am motive serioase să mă îndoiesc că ar fi fost numele lor adevărate. Brown era un bărbat de vreo patruzeci de ani, scund și voinic, cu o figură care indica șiretenie și inteligență. Purta redingotă neagră și pălărie neagră și a spus că locuia fie în Rochester, fie în Syracuse.

URDIS | We know

Hamilton era un tânăr blond, cu ochi deschiși la culoare, care mi-a făcut impresia că nu trecuse de douăzeci și cinci de ani. Era înalt și zvelt, îmbrăcat cu o haină de nuanța tabacului, cu pălărie lucioasă și o vestă elegantă. Toate veșmintele lui erau după ultima modă. Purtarea îi era oarecum efeminată, dar plăcută, și degaja un aer nepăsător, care dovedea că se simțea în largul lui în societate. Așa cum m-au informat, aveau legături cu o companie de circ, aflată la momentul acela în orașul Washington; acum se întorceau la companie, după ce o părăsiseră pentru scurt timp ca să întreprindă o excursie în Nord, pentru a vizita țara, și-și plăteau cheltuielile prin spectacole ocazionale. Au menționat de asemenea că le-a fost greu să găsească muzicanți pentru reprezentațiile lor și, dacă acceptam să-i însoțesc până la New York, erau dispuși să-mi plătească câte un dolar pentru fiecare zi cât aveam să fiu plecat și câte trei dolari pentru fiecare seară în care cântam la spectacolele lor, la care se adăuga o sumă suficientă pentru a-mi achita întoarcerea de la New York la Saratoga.

Am acceptat de îndată oferta ispititoare, atât pentru banii pe care-i promitea, cât și din dorința de a vizita metropola. Cei doi gentlemen erau nerăbdători să plecăm de îndată. Gândindu-mă că absența mea va fi scurtă, nu am considerat de cuviință să-i scriu Annei unde plecasem; de fapt, credeam că mă voi întoarce poate chiar înaintea ei. Ca atare, luând cu mine un schimb de rufărie și vioara, am fost gata de plecare. Trăsura lor era acoperită, elegantă și trasă de doi murgi splendizi. Bagajele lor, trei cutii mari, fuseseră legate zdravăn. Ei au ocupat locurile din spate, iar eu m-am urcat pe capră și am mînat din Saratoga pe drumul spre Albany, încântat de noua mea slujbă și mai fericit ca niciodată.

Am trecut prin Ballston și, ajungând la Ridge Road, așa cum este numit, dacă memoria mă slujește corect, am urmat drumul spre Albany. Am ajuns în localitate înainte de lăsarea nopții și am tras la un hotel la sud de Muzeu.

În seara aceea am avut ocazia să asist la unul dintre spectacolele lor, singurul de altfel în perioada cât am fost împreună. Hamilton stătea la ușă; eu formam orchestra, iar Brown oferea reprezentația. Aceasta a constat din jonglerii cu mingi, dansuri pe frînghie, clătite

prăjite într-o pălărie, grohăit de porci invizibili și alte trucuri similare din recuzita ventrilocilor și scamatorilor. Spectatorii erau foarte puțini și nu de cea mai bună calitate, iar Hamilton, raportând încasările, a prezentat doar „în galantar, cutii deșarte”³.

A doua zi am pornit mai departe dis-de-diminează. Laitmotivul conversației dintre Hamilton și Brown era acum dorința de a ajunge fără întârziere la circ. S-au grăbit, fără să se mai oprească pentru a susține vreo reprezentație, și am ajuns până la urmă în New York, unde am tras la un hotel din partea de vest a orașului, pe o stradă care făcea legătura între Broadway și râu. Am bănuț că pentru mine călătoria luase sfârșit și m-am așteptat ca peste o zi-două să mă întorc la prietenii și familia din Saratoga, dar cei doi au început să mă roage stăruitor să merg mai departe cu ei până la Washington. Brown și Hamilton presupuneau că circul va porni spre nord imediat după sosirea lor, deoarece se apropia sezonul de vară. Mi-au promis o slujbă permanentă și salariu mare dacă îi voi însoți. Au insistat asupra avantajelor de care m-aș fi bucurat, iar imaginile pe care le-au zugrăvit erau atât de ispititoare, încât în cele din urmă am decis să le accept oferta.

În dimineața următoare, ei au sugerat că, deoarece urma să intrăm într-un stat care recunoștea Sclavia, ar fi fost bine ca înainte de a părăsi New Yorkul să-mi procur acte care să-mi ateste calitatea de om liber. Ideea mi s-a părut înțeleaptă, deși cred că nu mi-ar fi trecut prin minte dacă n-ar fi propus-o ei. Ne-am îndreptat de aceea către o clădire care, am înțeles eu, adăpostea Vama. Hamilton și Brown au făcut mai multe declarații sub jurământ, dovedind că eram un om liber. Ni s-a întocmit un act pe care i l-am dus funcționarului de la ghișeu. Acolo am plătit șase șilingi pentru ca funcționarul să mai adauge ceva și ne-am întors în clădirea Vămii. După alte câteva formalități, actul a fost încheiat, i-am achitat vameșului doi dolari, am pus hârtiile în buzunar și am plecat cu prietenii mei spre hotel. Trebuie să mărturisesc că la momentul acela mi s-a părut că actele nu meritau costul obținerii lor – nu mă

³ William Shakespeare, *Romeo și Julieta*, actul V, scena 1 (n. trad.).